Kansalaisparlamentti
Medborgarparlamentet

Sosiaali- ja terveysvaliokunta 12.6.2024

Kimmo Grönlund ja Kaisa Herne

Miksi kansalaisparlamentti?

- Suomalainen vaalidemokratia toimii kansainvälisessä vertailussa hyvin
- Organisoituneet intressiryhmät saavat äänensä kuuluviin
- Kansalaisten osallistumisen aste ei kuitenkaan ole kovin korkea (vaalit, puoluejäsenyys)
- Vaaliosallistuminen on vahvasti sidoksissa ikään ja koulutustasoon
- *Voisiko vaalien välillä olla satunnaisotokseen perustuvaa kansalaisten osallistamista?*
- *Voisiko kansalaisaloitteiden käsittelyä eduskunnassa tukea kansalaisparlamentin (tai sen kaltaisen menettelyn) avulla?*

Mikä on kansalaisparlamentti?

- Kutsu osallistumiseen **satunnaisotokselle** (n=30000)
- **671** kansalaista osallistui (edustava joukko)
- Keskustelut moderaattorin ohjaamissa **pienryhmissä** (n. 10 hlöä) yhden viikonlopun ajan, osa verkossa, osa paikan päällä Sokos hotel Triplassa
- Teemoina **neljä kansalaisaloitetta** (huumausaineiden käyttötilakokeilun salliminen, kannabiksen laillistaminen, polttoaineveron kohtuullistaminen, dieselin käyttövoimaveron poistaminen)
- Osallistujille **tietopaketti** ennen keskusteluja
- Viikonlopun aikana kolme **asiantuntijakuulemista**, joissa osallistujat laativat kysymyksiä asiantuntijoille
- Osallistujien kansalaisaloitteita koskevat **mielipiteet ja tietotaso mitattiin** ennen kansalaisparlamenttia ja sen jälkeen
- Rahoittajat: Åbo Akademin säätiö, Sitra ja eduskunta

Ketkä osallistuivat?

	Kansalaisparlamentin osallistujat		Suomalaiset
Sukupuoli			
Nainen	328	48,9 %	49,1 %
Mies	343	51,1 %	50,9 %
Ikä			
18-34	262	39,0 %	24,2 %
35-49	170	25,3 %	23,6 %
50-64	126	18,8 %	23,6 %
65-80	113	16,8 %	28,5 %
Äidinkieli			
Suomi	582	86,7 %	86,4 %
Ruotsi	36	5,4 %	5,0 %
Muu	53	7,9 %	8,6 %

Osallistujien koulutustaso

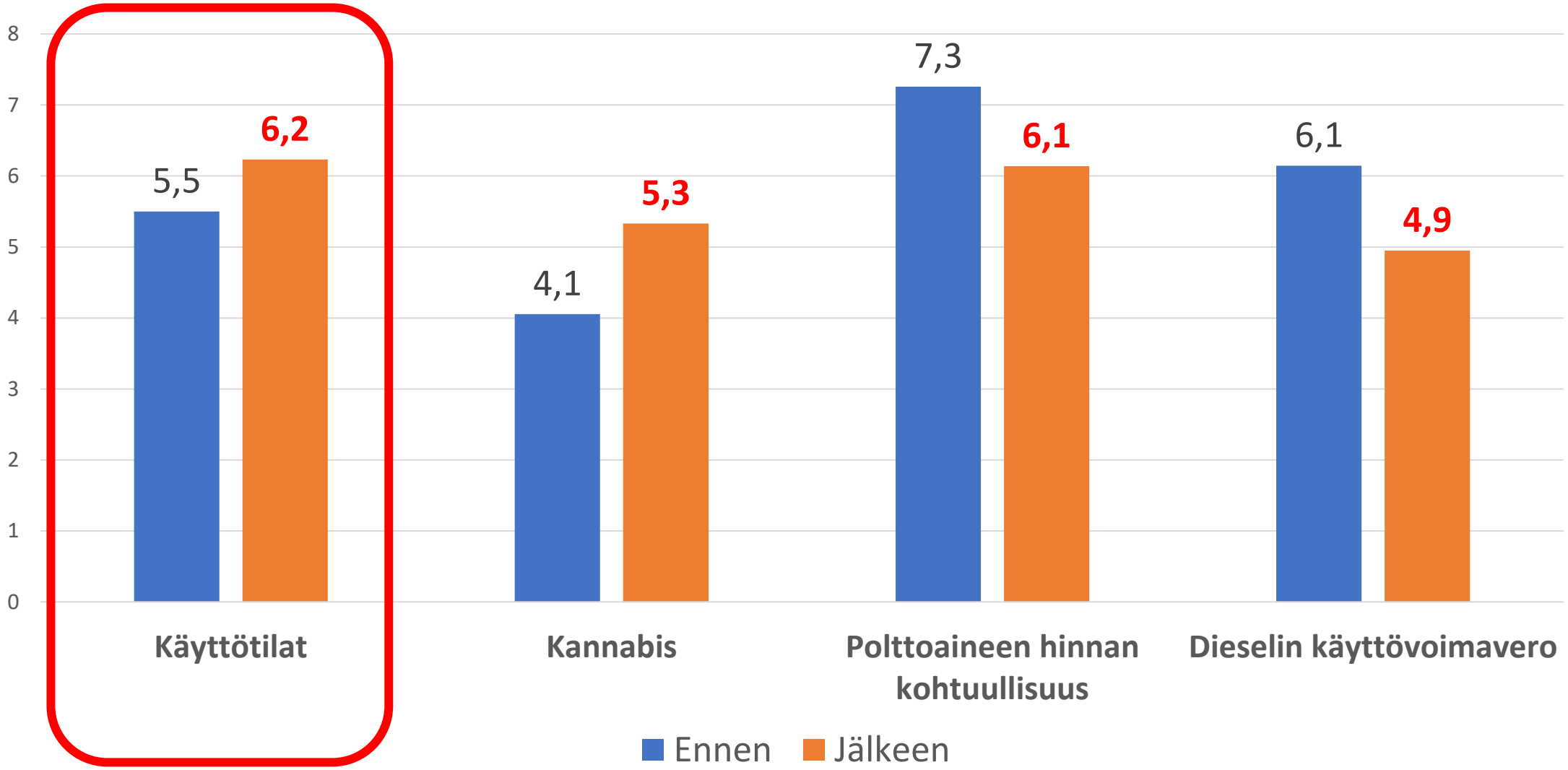
Koulutus	Kansalaisparlamentin osallistujat		Suomalaiset
Perusaste (kansakoulu tai peruskoulu)	123	18,3 %	18,8 %
Toinen aste (lukio, ammattikoulu)	326	48,6 %	54,6
Korkeakoulu (AMK, yliopisto)	222	33,1 %	26,7 %

Osallistujat vaalipiireittäin

Vaalipiiri	Kansalaisparlamentti	Suomi
Helsingin vaalipiiri	80	11,9 %	11,8 %
Uudenmaan vaalipiiri	125	18,6 %	18,8 %
Varsinais-Suomen vaalipiiri	57	8,5 %	8,8 %
Satakunnan vaalipiiri	18	2,7 %	3,9 %
Hämeen vaalipiiri	42	6,3 %	6,9 %
Pirkanmaan vaalipiiri	68	10,1 %	9,5 %
Kaakkois-Suomen vaalipiiri	57	8,5 %	7,8 %
Savo-Karjalan vaalipiiri	64	9,5 %	7,6 %
Vaasan vaalipiiri	52	7,7 %	7,7 %
Keski-Suomen vaalipiiri	32	4,8 %	4,9 %
Oulun vaalipiiri	58	8,6 %	8,5 %
Lapin vaalipiiri	16	2,4 %	3,2 %
Ahvenanmaa	2	0,3 %	0,5 %

Mielipiteet kansalaisaloitteista ennen kansalaisparlamenttiin osallistumista ja sen jälkeen

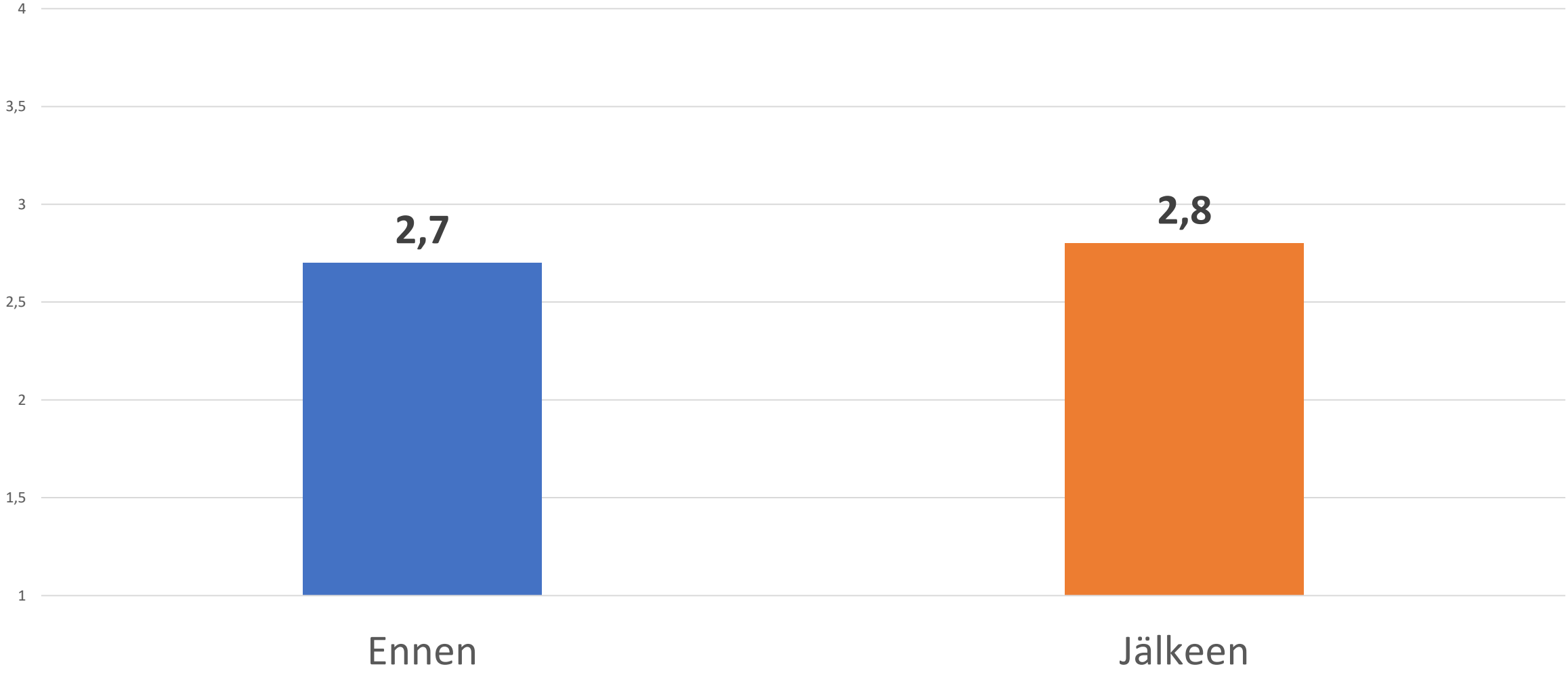

Indeksimuuttuja käyttöhuonemielipiteistä

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä (täysin eri mieltä 1, jokseenkin eri mieltä 2, jokseenkin samaa mieltä 3, täysin samaa mieltä 4)?

1. Huumausaineiden käyttöä ei pidä helpottaa käyttöhuoneilla, vaan huumeiden käyttöön liittyviä ongelmia tulee ratkaista sosiaalityön resursseja lisäämällä (käänteinen koodaus indeksiin).
2. Huumausaineiden käyttöhuoneet pitäisi laillistaa henkien pelastamiseksi ja huumeiden käytön siirtämiseksi pois julkisilta paikoilta.
3. Yhteiskunnan pitäisi perustaa huumeiden käyttäjille tiloja, joissa sallitaan huumausaineiden käyttö puhtaissa ja valvotuissa olosuhteissa.
4. Suonensisäisten huumeiden käyttö tulisi tehdä nykyistä vaikeammaksi, esimerkiksi ruiskunvaihtopisteet pitäisi sulkea kokonaan (käänteinen koodaus indeksiin).

Asenteet huumausaineiden käyttötiloja kohtaan ennen ja jälkeen kansalaisparlamenttiin osallistumisen (indeksimuuttuja) 1–4

Kansalaisparlamentti
Medborgarparlamentet

Johtopäätökset

- Kansalaisparlamentti kokosi edustavan otoksen suomalaisia yhteen puntaroimaan kansalaisaloitteita → mielipiteitä voidaan pitää arviona harkitusta kansalaismielipiteestä
- Mikä oli siis kansalaisparlamentin harkittu mielipide huumausaineiden käyttötilakokeilua koskevan kansalaisaloitteiden suhteen? ***Osallistujat muuttuivat puntaroinnin tuloksena myönteisemmiksi huumausaineiden käyttötilakokeilun sallimista vaativan kansalaisaloitteen (KAA 3/2023 vp) suhteen.***
- Osallistujien tietotaso puheena olevista teemoista nousi selvästi
- Osallistujat pitivät osallistumisesta ja kokivat keskustelut tasapuolisiksi